

FAKOVICI EEN STAP VERDER

Op weg naar duurzame zelfontwikkeling

Vorig jaar is er door ons samen met de bewoners een Commissie in het leven geroepen, die een brede vertegenwoordiging van alle bewoners en geledingen van Fakovici is. Er is met hen afgesproken dat wij als NGO's hen zien als de legitieme afvaardiging van Fakovici en wij ons zouden laten leiden door hun behoeften.

Vervolgens zijn wij in het najaar in Kassel bijeen geweest met de 3 betrokken NGO's. Ook hier hebben wij het proces van de commissievorming op ons in laten werken en we hebben besloten met elkaar naar Fakovici te gaan om met de 4 groepen in gesprek te gaan. Bij alle NGO's stelden wij de behoefte vast om ons langzaam maar zeker terug te trekken uit het dorp en de verdere ontwikkeling aan de mensen zelf over te laten. Daarbij is het buitengewoon belangrijk om de balans tussen ondersteuning en zelfredzaamheid goed te volgen. Bij een te snel terugtrekken loop je het risico dat de verdere ontwikkeling vastloopt, de mensen zich in de steek gelaten voelen en het hele project frustrereert en ophoudt. Bij een te langzame overdracht naar de mensen ontnemen je hen hun eigen verantwoordelijkheid en initiatief en kom je in een moeilijk doorbreekbare cirkel van afhankelijkheid terecht.

Afgelopen maart was het zover. We waren samen met Pharos (Hans Kramer en Ingrid Halbritter), Kinder-in-Not (Otmar Leibold) en ondergetekende in Fakovici aanwezig. Verder was Dejan Savic als tolk meegereisd. In eerste instantie wilden we vaststellen of de gevormde Commissie in staat was om haar werkzaamheden uit te voeren. Daarvoor hadden wij de eerste dag uitgetrokken. Nadat we in Fakovici aangekomen waren hebben we een persoonlijk bezoek aan alle commissieleden thuis gebracht en tegen de avond zijn wij in vergadering bijeen geweest.

De centrale vraag was of de Commissie echt functioneerde. Dat hadden we in 3 subvragen uit elkaar getrokken.

1. Hoe is de samenwerking binnen de commissie, kunnen jullie in vertrouwen met elkaar de zaken bespreken en tot harmonieuze voorstellen komen die door jullie allemaal gedragen worden?
2. Hoe is de afstemming met je eigen achterban, voelen ze zich goed vertegenwoordigd en begrijpen ze dat jij naar compromissen moet zoeken?
3. Hoe gaat het met jezelf in deze rol. Zijn er dingen die moeilijk zijn of loopt het allemaal?

lees verder op pagina 2

Volg EIRENE ook op
Facebook, Twitter en You Tube.

Met deze keer...

Projecten

- Fakovici
- Happy Bags

EIRENE Nederland

- Van de Voorzitter
- Nalatenschap
- Verslag van de ALV

EIRENE Internationaal

- Christian Peacemakers team genomineerd voor Nobel-Vredesprijs
- Hoe heeft het vredesproces in Mali kans van slagen?

Het was een warme en persoonlijke discussie. Op het eind deden we nog een ronde waarbij iedereen zijn persoonlijke overweging toevoegde. Vervolgens concludeerde ik als voorzitter van de vergadering dat de commissie niet alleen samengesteld was, maar ook geïnstalleerd en dat zij met mandaat van de bevolking en de NGO's haar werk kon doen en wilde voortzetten.

Dat was dag 1, de acties van afgelopen herfst in Fakovivi, Kassel en Amersfoort hadden hun doel bereikt. Wij voelden ons blij en opgelucht.

De volgende dag werd de ochtend besteed aan parallelle gesprekken tussen de 3 NGO's en hun specifieke partners op het gebied waar hun nadruk lag.

Pharos trekt zich wat verder terug uit de begeleiding van de coöperatie. Hun afscheidscadeau aan Fakovivi was dat Ingrid beschikbaar gesteld is als adviseur om aanvragen voor subsidies te doen. Dat dat een goede geste is werd daarna bevestigd doordat de wereldbank een groot budget (rond de € 500.000) beschikbaar heeft gesteld voor het ondersteunen van initiatieven voor waterbassins in de frambozenteelt met als voorbeeld het Bassin in Fakovivi (dit alles met veel inzet van Pharos). Daar kunnen we met elkaar met recht erg trots op zijn.

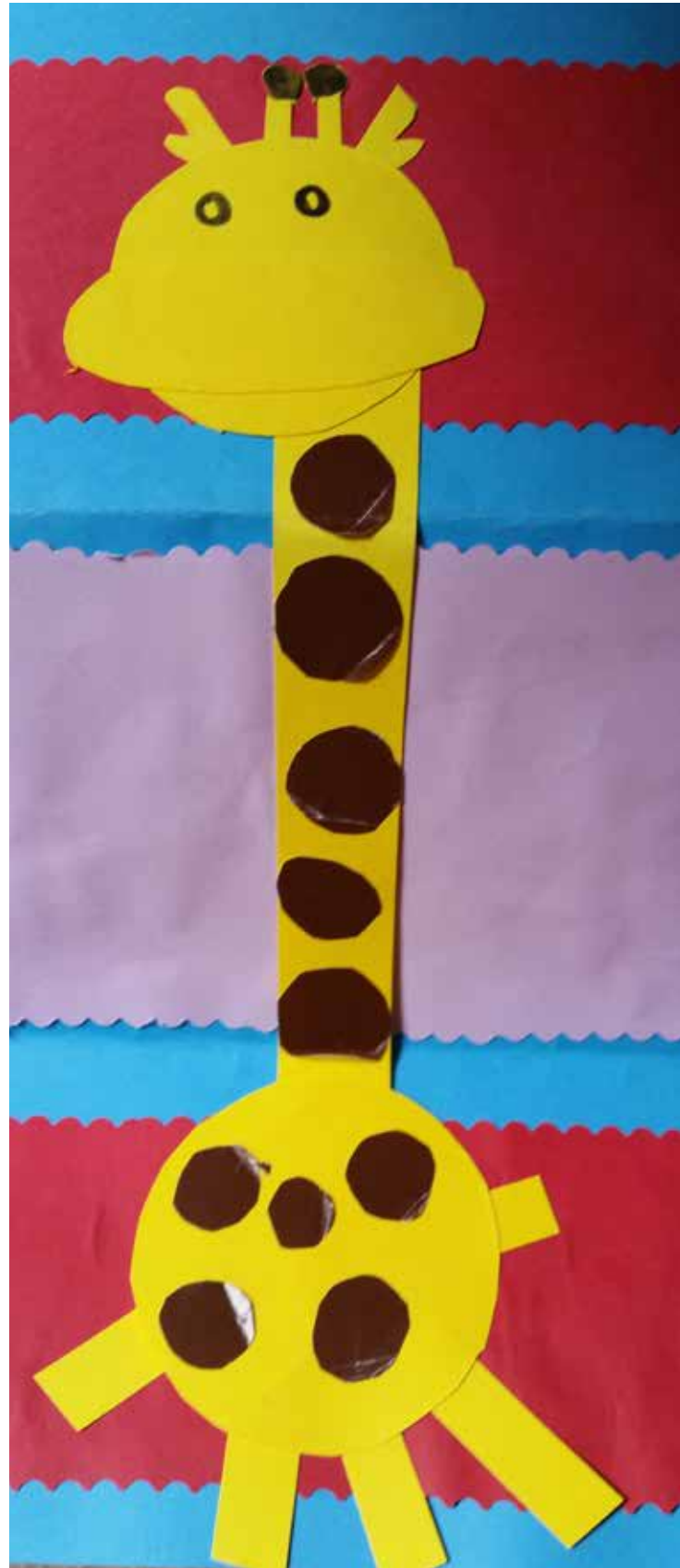
Het gesprek wat Otmar hield met de staf van de schoolkeuken (aangevuld met Miliya uit de commissie) was een duidelijk voorbeeld van de toegenomen zelfredzaamheid van bewoners en de Commissie. Toen Otmar bekend maakte dat de bijdrage vanuit Kassel afgebouwd zou gaan worden, omdat de kinderen niet meer in nood zijn (door de verbetering van de lokale economie) werd in een opbouwend gesprek afgesproken dat Golub in samenwerking met de Commissie het nog beschikbare budget over een langere periode zou uitsmeren en op termijn de keuken af zou bouwen of op kosten van de bewoners zelf voort zou zetten.

Het derde gesprek voerde ik zelf met de dames die de trainingen geweldloze communicatie verzorgen en organiseren. Na 5 jaar hebben wij ook de behoefte om ons langzaam maar zeker terug te trekken en het project af te bouwen. Niet omdat wij Geweldloze Communicatie geen warm hart toedragen, integendeel, maar omdat het effect van nog meer trainingen voor deze gemeenschap minder groot is dan bijeenkomsten elders. Bovendien is Snezana ondertussen ook deel van het landelijk netwerk Geweldloze communicatie dat ook mede met onze steun wordt opgebouwd. (Hierover in een volgende nieuwsbrief meer). Zij was zeer begripvol en vertelde dat zij ondertussen met collega's bezig is om landelijk trainers uit te wisselen en groepen en trainers te mixen over de etnische grenzen van Bosnië-Herzegovina heen. Dat de budgettering die wij bijeen kunnen brengen zal toevloeien naar de opstart in dit jaar en vervolg in 2018 van het netwerk en later ook gebruikt kan worden (te besluiten door het netwerk Geweldloze Communicatie) om nog eens trainingen voor de kinderen in Fakovivi en Bratunac te organiseren was voor haar een goede en betrouwbare uitgangspunt voor de toekomstige uitbouw. Voor mij was het een bijzonder present dat wij nu datgene wat wij geleerd en bereikt hebben beschikbaar kunnen stellen voor landelijk gebruik. De trainingen in dit kleine dorp als voorbeeld voor de landelijke aanpak.

In de middag zijn wij vervolgens weer met alle Commissieleden en de verschillende deelnemers aan de ochtendgesprekken bijeen geweest. Wij hebben de resultaten van de 3 vergaderingen met iedereen gedeeld zodat het voor iedereen transparant is waar we staan en wie wat doet. Tot slot hebben we een persoonlijke ronde gehouden om vast te stellen of we nu allemaal

vertrouwen in het vervolg hebben. Toen ik als laatste mijn volmondig ja aan deze vraag kon hechten was de vergadering afgerond. Ik hoefde niets meer te zeggen en begon een applaus voor onszelf. We zaten daar in dit verstilde dorp in de ons zo dierbare school voor onszelf te klappen. Dat voelde heel terecht.

Toen nodigde Miliya ons uit voor een drankje op zijn 'terras'. Onze Miliya, die altijd zo moeilijk leek te doen en nu een van de grote trekkers bleek te zijn van de vooruitgang, maar kort voor ons afscheid even als onze gastheer optrad. De energie en vooruitgang zit erin, Fakovivi, ons dorp, kan zich verder ontwikkelen en is een mooi voorbeeld hoe je stap voor stap de vrede kunt bevorderen en de mensen kan assisteren om hun lot in eigen hand te nemen en iets moois op te bouwen.

VAN DE VOORZITTER

Toen ik vanmorgen in de tuin een kop koffie dronk met Marjo vroeg ik haar wat het thema van deze keer zou moeten zijn, hoe zij vanuit haar positie de status van Eirene NL op dit moment zag. Ze zei meteen: Het is gelukt! Daarmee doelde ze op de dingen die allemaal hun beslag krijgen op dit moment, die klaar zijn of juist van de grond komen.

Eigenwijs als ik ben wil ik daar dan een emotie aan koppelen. Vanuit het gedachtegoed van Marshal Rosenberg kom ik dan tot termen als: Vervuld, tevreden, enthousiast, optimistisch en hoopvol. Dit alles maakt me blij.

Want beste mensen, ondanks het gedoe in de wereld krijgen wij dingen voor elkaar en komen er nieuwe initiatieven van de grond. Eirene NL, dat wel eens een tijdje een wat rustig, voortkabbelend bestaan heeft geleid, bruist nu weer aan alle kanten. Dit jaar worden wij 60 jaar en we vieren het met successen en nieuwe hoopvolle initiatieven. Dat het hier om bijdragen aan de vrede gaat weet U als geen ander. Het tegengeluid tegen al die verschrikkelijke oorlogen en agressie.

In Tuzla werden vorige maand de rugzakjes uitgedeeld aan de kinderen op een aantal scholen. Behalve het rugzakje is daar voor de kinderen de bemoediging van vriendschap en aandacht vanuit Rotterdam. Het helpt ze dat er in Rotterdam een sponsorloop gehouden werd om de rugzakjes te bekostigen. En de kinderen in Rotterdam leren dat hun situatie een uitzondering is en dat zij geluk hebben dat hun wiegie toevallig hier stond. Hulde voor onze 6 meiden en alle mensen die daarmee hielpen en bijdroegen.

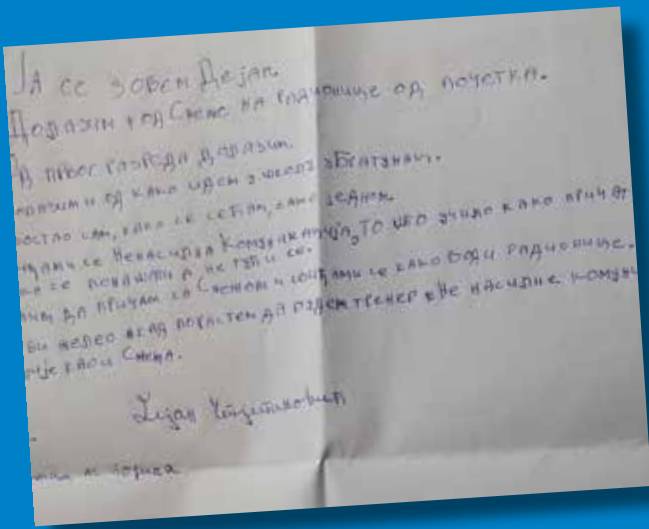
In Denemarken is een organisatie Silba (Zeehond) die jongeren uitstuurt naar landen waar verkiezingen worden gehouden. Ze hebben nog geen Nederlandse afdeling en willen die in samenwerking oprichten. Hier werken we met een gemengde Eirene-Pais sturing, Anne Koning (secretaris Pais) als verantwoordelijke uit de besturen en Linda de Veen als projectleider. De jongeren gaan in juni in Albanië waarnemen tijdens de verkiezingen. 10 Jongeren uit Nederland worden daarbij deels financieel ondersteund. Zij leveren daarvoor een tegenprestatie. Ik sprak een van hen die bij Pim in het team mee gaat helpen om het evenement op de dag van de Vrede op 21 september te organiseren. Want er wordt op dit moment ook hard gewerkt en gelobbyd om dit weer voor elkaar te krijgen.

Ook is het project Burundi weer op de kaart. Trudie Rigter uit Pais gaat als projectleider aan de gang om een doorstart te maken. Dit onder verantwoordelijkheid van Pim, waarbij Dejan Savic gaat ondersteunen om de benodigde fondsen te werven.

Zelf ben ik op dit moment druk bezig om het vorig jaar opgerichte netwerk van geweldloze communicatie in Bosnië te ondersteunen. Zij willen training hebben om zich te certificeren volgens de beginselen van Marshal Rosenberg, beter bekend als Geweldloze Communicatie. Ook onze trainster Snezana Molnar maakt deel uit van dit netwerk. In Nederland en Duitsland hebben wij trainers bereid gevonden te helpen om de benodigde training en begeleiding te geven. Het betekent dat onze zo klein gestarte actie in het dorpje Fakovici nu een landelijk vervolg gaat krijgen.

Wat een dynamiek, het is gelukt en andere dingen die opgestart worden lijken ook te bewegen in de goede richting. Daarbij werken we steeds beter en nauwer samen met Pais, wat de effectiviteit van beide organisaties ten goede komt. Ik wens U veel plezier met het lezen van deze nieuwsbrief en hoop dat U veel genoegen aan de zomer zult beleven.

Paul den Hartog
Voorzitter

Mijn naam is Dejan

*Ik kom bij Snezana om de training te doen al vanaf het begin.
Ik kom al vanaf de eerste klas.*

Ik kom al vanaf het moment dat ik naar school ga in Bratunac.

*Zover ik het weet ben ik maar een keer niet geweest.
De training geweldloze communicatie vind ik leuk, hoe je met elkaar kunt praten, met elkaar omgaat zonder te vechten.
Ik vind het leuk om met Snezana te praten en vind(t) het leuk hoe ze de training geeft.*

Ik zou graag, als ik groot ben, ook trainer worden van geweldloze communicatie, net als Snezana.

Dejan
Ik ben 12 jaar

Eirene in uw testament

Geachte leden.

Eirene is een heel bijzondere organisatie. Opgericht in 1957 door de Vredeskerken op instigatie van de toenmalige secretaris-generaal van de Wereldraad van Kerken, dr. Visser 't Hooft. Doopsgezinden en de Brethern, IFOR en de Quakers hebben zich er voor ingezet dat vredes- en tegelijkertijd ontwikkelingswerk kon worden opgezet. Aanvankelijk voor dienstweigeraars, maar nu ook voor andere jongeren én ouderen.

Ik roep u op om Eirene in uw testament te gedenken. Dat hoeven geen grote bedragen te zijn. Als alle leden dit zouden doen en zij zouden allen een bedrag van minimaal € 1000,00 nalaten, dan kan Eirene-NL prachtig werk verrichten voor hen die snakken naar vrede.

Ik heb dit zelf ook vastgelegd.

Dat kan bij notariële akte, maar het kan ook door uzelf worden beschreven.

Eirene NL heeft een goede relatie met Notaris Noordman in Twello en als u wilt kunt U de notariële akte door hem laten verzorgen. Hij regelt ook de akte van schenkingen voor Eirene NL en zijn leden/donateurs. Voor hulp hierbij kunt U zich richten tot onze voorzitter, Paul den Hartog. Hij begeleidt U in het proces om dit op een eenvoudige manier te regelen. U bereikt Henny via het algemene telefoonnummer van Eirene NL dat o.a. op deze nieuwsbrief afgedrukt staat.

Uw bijdrage is van groot belang voor ons werk waaraan ik meer dan 20 jaar heb mogen meewerken.

Harry Schram,
Oud voorzitter Eirene-NL
Oud voorzitter Eirene-Int.
Secretaris a.i. Eirene NL

CHRISTIAN PEACEMAKERS TEAM GENOMINEERD VOOR NOBEL-VREDESPRIJS

Philadelphia (2 mei 2017): het American Friends Service Committee, een organisatie die in 1947 de Nobelprijs voor de Vrede in ontvangst nam namens de Quakers wereldwijd, heeft aangekondigd Christian Peacemaker Teams te nomineren voor de Nobel-vredesprijs 2017.

“Tijdens zijn meer dan 30-jarig bestaan heeft Christian Peacemaker Teams nauw samengewerkt met geweldloze bewegingen wereldwijd,” meldt het AFSC in zijn nominatiebrief. “Hoewel de leden zich bewust zijn van de gevaren die zij lopen, riskeren zij desondanks ernstig gewond te raken en zelfs te sterven om hun directe actie van geweldloosheid uit te voeren en verderfelijke destructieve systemen van geweld en onderdrukking het hoofd te bieden.”

Je inzetten voor CPT betekent uitgebreide training in geweldloosheid en ononderbroken keihard werken in conflictgebieden. De medewerkers zijn in staat respectvol om te gaan met lokale bevolkingsgroepen van verschillende culturen en uiteenlopende religieuze achtergronden, zelfs tijdens stressvolle conflicten en post-conflictsituaties.

CPT zet zijn werk voort zelfs onder zeer tragische omstandigheden, zoals in 2005, toen vier van de leden in gijzeling werden genomen en Tom Fox, een van hen, ter dood werd gebracht voordat er redding kwam.

“Vrede brengen kost evenveel als oorlog voeren,” zei Ronald J. Sider tijdens een toespraak die leidde tot de oprichting van CPT. “Als we niet bereid zijn de kosten te betalen voor het brengen van vrede, hebben we niet het recht aanspraak te maken op het label of het uitdragen van de boodschap.”

CPT is momenteel actief in gebieden waar zich constant gewelddadige conflicten voordoen. Volgens het AFSC zou het daaruit voortvloeiende hoge herkenningsprofiel van toekenning van de Nobel-vredesprijs aan CPT een positief voorbeeld en een bron van inspiratie voor velen kunnen zijn.

Dat Jezus wordt beschouwd als leidende vredebrenger, is voor CPT motiverender dan het maken van proselieten, “Door het stellen van hun eigen krachtige voorbeeld geven de mensen die zich actief voor CPT inzetten, blijk van authenticiteit en openbaar getuigen van hun eigen christelijke identiteit. Bij velen die aanspraak maken op het dragen van dit label is dit absoluut niet herkenbaar, omdat ze terugdeinzen voor de gevolgen van inzet voor vrede van dergelijke geloofsvormen en overtuigingen,” staat in de nominatiebrief.

Aangezien Nobelprijswinnaars toekomstige Nobelprijswinnaars mogen nomineren, hebben AFSC en Quaker Peace and Social Witness de Nobel Peace Prize Nominating Group in het leven geroepen voor het in overweging nemen en aanbevelen van genomineerden. De groep bezint zich op suggesties van het publiek over kandidaten die op de website www.quakernobel.org zijn genoemd. Zowel de genomineerde van verleden jaar, Nonviolent Peaceforce, als de genomineerde van dit jaar waren op de website als suggesties ingediend. Het AFSC is een organisatie van Quakers waarin personen van verschillende geloofsovertuigingen vertegenwoordigd zijn. Zij zetten zich allen in voor sociale rechtvaardigheid en op het gebied van humanitaire dienstverlening. Hun werk is gebaseerd op het geloof in de waarde van ieder individu en het vertrouwen op de kracht van de liefde die sterker is dan geweld en onrecht.

VERSLAG VAN DE ALGEMENE LEDENVERGADERING

Verslag van de Algemene Ledenvergadering op zaterdag 1 april 2017 in de Doopsgezinde Gemeente van Baarn.

De voorzitter heet allen welkom door middel van een kennismakingsronde.

Na het verslag van de vergadering van 16 april 2016 in Zwolle werden de bestuursleden Paul den Hartog, Cas Jansen en Pim van de Bosch benoemd voor een volgende periode.

- De voorzitter doet verslag van een workshop die hij in september 2016 aan verschillende groepen in Fakovici heeft gegeven. Deze groepen stonden eerst halsstarrig tegenover elkaar. In maart 2017 heeft hij weer een bezoek gebracht aan dit project met als resultaat dat de groepen nu met elkaar willen samenwerken. Een prachtig resultaat.

- Het project Burundi heeft lange tijd stil gestaan en zal weer opnieuw moeten worden opgezet.

- De werkgroep Happy Bags gaat in mei 2017 de gevulde bags uitdelen in Tuzla. Zij hebben er samen hard aan getrokken om de bags gevuld te krijgen. (Zie hun verslag op de volgende pagina) De docenten en de kinderen van de Nederlandse scholen willen graag tot een uitwisseling komen met de leerkrachten en de kinderen van de scholen in Tuzla. De tasjes staan nu klaar. Als Emmaus als

adres de tasjes niet kan ontvangen in Bosnië, zal Paul zijn contacten benaderen.

De werkgroep Happy Bags zou zelf wel graag een workshop geweldloze weerbaarheid willen volgen. De Vredesacademie zal zich meer moeten gaan richten op studentenverenigingen van universiteiten en hogescholen. Te denken valt aan maatschappelijke stages op dit gebied. Er zijn contacten met de politiek.

- Het verslag van de redactie, van de Vrijwilligersdag en dat van de groep Vredesmissie zonder wapens werden met zeer veel interesse besproken.

- Het financiële jaarverslag werd positief gewaardeerd mede vanwege het goede resultaat. De cijfers werden besproken en waar nodig kwam de deskundige uitleg van de penningmeester. De kascontrolecommissie was tevreden.

- De begroting 2017 werd aangenomen.

Na de lunch gaf Henk van Apeldoorn ons een interessante workshop over inclusieve veiligheid. Hij liet ons kennismaken met verschillende wijzen van debatering aan de hand van een aantal stellingen. Bijzonder was het te ontdekken dat hoewel je een probleem van verschillende kanten belicht, je toch vanuit een zelfde ‘start’ begint. Boeiend en zeer leerzaam.

Harry Schram. Secretaris a.i.

EVERYBODY HAPPY

Door Marij Hartog

Op zaterdag 13 mei was het dan zover, onze zes projectleden gingen gezamenlijk op weg naar Tuzla om 300 Happy Bags uit te delen! Terugkijkend hadden we nooit kunnen denken dat ons project zo groot en succesvol zou worden. En al helemaal niet dat we er twee jaar over zouden doen. Wat eigenlijk logisch is, aangezien wij allemaal dit vrijwilligerswerk deden naast het fulltime coschappen lopen, afstuderen en werk. Na veel hoogtepunten en tegenslagen was het nu toch echt tijd voor de grote finale, en hoe gaaf dat we dit met zijn allen konden meemaken!

Wij vlogen van Eindhoven Airport naar Tuzla International Airport in een soepele 2,5 uur. Nathalie en Marij waren vorig jaar op verkenningstreks geweest en voor hen was het dan ook een feest van herkenning. De andere projectleden maakten voor het eerst kennis met Tuzla en dit was zeer positief. We arriveerden met zon en de omgeving was zeer groen. Wij hadden twee grote busjes gehuurd bij het vliegveld en Gaby en Denise durfden het aan om ermee naar het centrum van Tuzla te rijden. Wij kwamen aan bij ons pension, alwaar we hartelijk werden ontvangen. Gelukkig konden we de busjes iets verderop op een beveiligde parkeerplaats zetten, dat was weer een zorg minder! Het pension was erg mooi en goed onderhouden. En het leuke was dat wij met z'n zessen op dezelfde kamer konden slapen, dit voelde een beetje als kamp! Die avond hadden we de tijd om een restaurant op te zoeken en te genieten van de Bosnische keuken.

Op zondag moesten we de tasjes ophalen uit de opslagplaats in een plaatsje verderop, een uur rijden. Zo zagen we ook een deel van landelijk Tuzla en de prachtige groene heuvels. Helaas liet de navigatie ons in de steek en werd het bergweggetje steeds smaller en smaller. Er zat niets anders op dan terug te keren naar de grote weg en het te vragen. Met handen- en voetenwerk lukte het Lizet om de juiste instructies te verkrijgen van een lokale bewoner en zodoende arriveerden we (rijkelijk laat) eindelijk bij de opslagplaats. Daar stonden vrijwilligers van de lokale organisatie Emmaus ons al op te wachten. Handen uit de mouwen en aan de slag! Gelukkig hielpen de vrijwilligers ons met het inladen van alle dozen vol met tassen en ging het heel vlot. Halverwege waren we bang dat het niet zou passen, maar met het nodige meetwerk paste alles tot de laatste millimeter in de twee busjes.

Met twee uitpuilende busjes reden we terug naar Tuzla, waar het werk er nog niet op zat. De dozen stonden nu in willekeurige volgorde in de busjes, terwijl we de dag erna in twee teams naar de scholen zouden gaan. En dus moesten we weer uitladen, sorteren en opnieuw inladen. Puffend en zwetend was het gelukt, ook met de hulp van de aardige parkeerwachter. Er was namelijk nog een belangrijk onderdeel die middag waar we ons voor moesten haasten: de kampioenswedstrijd van Feyenoord! Als rasechte Rotterdammers wilden we dat natuurlijk meemaken, en via een Facetime verbinding met het thuisfront konden we de tweede helft volgen. 's Avonds hebben we dat passend gevierd met een drankje bij de fontein in Tuzla.

Maandag was de grote dag dan eindelijk aangebroken: in twee teams gingen we 3 scholen bezoeken. Denise, Renee en Nathalie gingen als eerste op weg naar een school net buiten Tuzla waar voornamelijk migranten woonden. Er zaten 100 leerlingen op deze school; dus genoeg tasjes om uit te delen! Wij werden hartelijk ontvangen op Camp Mihatovici met echte Bosnische koffie en diverse lekkernijen. Daarna was het tijd om de tasjes uit te delen: één voor één kwamen de kinderen langs het lokaal en aan de hand van onze lijst konden we de tasjes, gesorteerd op leeftijd en geslacht, overhandigen. Dit om er voor te zorgen dat er voor iedereen iets leuks bij zat. Het ging heel vlot en gelukkig: we hadden voor iedereen een tasje! Daarna volgde er nog een kleine voorstelling waar de kinderen liedjes voor ons zongen en ook dansten. Op het schoolplein zagen we hoe de kinderen bij elkaar in de tasjes keken om te zien wat een ieder had gekregen: het leverde veel blije gezichten op!

Toen was het de beurt aan Lizet, Marij en Gaby om de tweede school te bezoeken. Dit was een veel kleinere school met slechts 30 leerlingen die slechthorend zijn. Ook wij werden hartelijk ontvangen in een vrolijk versierd klaslokaal. De tasjes waren vlot uitgedeeld en de kinderen gingen weer terug naar de les. Toen kregen we nog een rondleiding in de klassen en zagen we hoe een leraar in gebarentaal les gaf aan zijn klas: heel tof! Het leukste om te zien was dat er een jongetje met zijn 'Happy Bag' nog op zijn rug aan zijn tafel zat en hem echt niet af wilde doen.

Bij de laatste grote school (150 leerlingen) waren we weer met zijn zessen compleet, en dit was nodig ook! Gelukkig hielpen een paar jongens ons met de dozen uit de bus te tillen. In de aula van de school legden we alle tasjes op volgorde. Dit keer gingen we in kleine groepjes naar de klassen toe. Omdat er op deze school leerlingen zaten met autisme zou het niet goed zijn om ze uit de les te halen. Maar ook zij waren zichtbaar verrast met dit cadeau! Helaas was een deel van de jongste kinderen al naar huis (in Bosnië gaan de jongere kinderen alleen in de ochtend naar school), maar de docenten beloofden ons dat zij de volgende dag alle tasjes op de goede plek zouden krijgen. Helaas moesten wij namelijk dinsdagochtend alweer vroeg met het vliegtuig terug naar Nederland.

We sloten deze dag af met een diner samen met onze contactpersonen, Biljana en Sanda, die voor ons veel hebben betekend in het contact met de scholen en de ontvangst van de tasjes. Zo zie je maar weer: je hebt elkaar nodig om het verschil te kunnen maken.

Via deze weg willen wij ook al onze andere 'partners' bedanken; zonder hen hadden wij dit niet kunnen bereiken. Uiteraard Eirene NL voor de begeleiding en steun gedurende het proces, onze familieleden, kennissen en vrienden voor het doneren van hun geld en tijd, en het belangrijkste: alle kinderen in Nederland die voor ons spullen hebben ingezameld en heel veel rondjes hebben gerend om geld in te zamelen. Echt fan-tas-tisch! Happy Bags heeft niet alleen de kinderen in Tuzla heel blij gemaakt, maar ook onszelf. Dank!

HOE HEEFT HET VREDESPROCES IN MALI KANS VAN SLAGEN ?

Samenvatting van het interview van Andreas Wagner en Thorsten Klein (EIRENE Int.) op 6 februari 2017 met Gabi Weber, lid van de Bondsdag en Dr. Anthea Bethge, directrice van EIRENE Int., over het thema "Bevorderen de militaire missies in Mali op de lange duur de vrede en tot hoe ver moeten we gaan?"

In 2012 vond in Mali een staatsgreep plaats. Vervolgens werd het noorden van het land bezet door overwegend islamitische groeperingen. Sindsdien verkeert de West-Afrikaanse staat Mali in een ernstige crisis. Het buitenland probeert het land te stabiliseren en het terrorisme te bestrijden, onder andere door middel van militaire operaties. Ook Duitsland is betrokken bij deze operaties. Soldaten van het Duitse leger voeren de UN-missie MINUSMA en de militaire trainingsmissie van de EU (EUTM) uit. Op dit moment is deze missie de grootste en gevaarlijkste buitenlandse missie waaraan het Duitse leger deelneemt. Frankrijk is eveneens in Mali en buurlanden aanwezig waar het Franse leger de militaire operatie Barkhane uitvoert.

Aan de hand van een zevental vragen geven Gabi Weber en Anthea Bethge hun oordeel over de buitenlandse militaire inzet in Mali en de kans van slagen van het vredesproces.

Hoe moeten de internationale militaire missies in Mali worden gewaardeerd?

Anthea Bethge is onlangs teruggekeerd van een reis naar Mali. Om zich op de hoogte te laten stellen van de ontwikkelingen aldaar heeft ze partnerorganisaties bezocht en gesprekken gevoerd met personen uit het maatschappelijk middenveld om te weten te komen of de situatie in het land was verbeterd en of de verwachtingen die men voor de komst van de militaire missies koesterde, waren uitgekomen. Helaas bleek dit niet het geval te zijn.

In eerste instantie was de Malinese bevolking blij met de hulp uit het buitenland, maar dit sloeg na verloop van tijd om: tijdens hun 4-jarige aanwezigheid in Mali waren noch de Fransen met hun operatie Barkhane, noch de UN-missie MINUSMA in staat het Malinese leger weer terug te leiden naar de noordelijke provincie Kidal. Zonder de aanwezigheid van het Malinese leger, met alleen de Fransen en de UN-missie, kan de territoriale integriteit van de Malinese staat niet worden gerealiseerd. Bovendien wantrouwen veel Malinezen de Fransen. De koloniale invloed van Frankrijk is in Mali nog steeds voelbaar. Het idee dat de Fransen alleen uit eigenbelang aanwezig zijn en dat het hun alleen maar om het veiligstellen van de bodemschatten te doen is, wordt vaak naar voren gebracht. Verder neemt ook het aantal splintergroeperingen in het noorden van het land weer toe. Daardoor voelt de bevolking zich niet meer veilig.

Volgens Gabi Weber is het argument dat het de Fransen alleen maar om het goud en uranium te doen is, absoluut niet steekhoudend. Zij vraagt zich af waarom het Malinese leger in de noordelijke provincies niet actief is. De oorzaak van deze afwezigheid moet gezocht worden in het feit dat het leger absoluut niet

goed was georganiseerd en slecht was opgeleid. De trainingsmissies hebben hierin inmiddels verandering gebracht. Het Malinese leger wordt getraind en opgeleid maar is nog niet sterk genoeg om in het noorden te worden ingezet.

Anthea Bethge geeft toe dat de missies goed werk verrichten, maar vindt het nog steeds problematisch dat het Malinese leger niet in staat is de verantwoordelijkheid in het noorden op zich te nemen, ondanks alle hulp. Zij meent dat deels de internationale gemeenschap, maar vooral ook de regering van Mali meer verantwoordelijkheid op zich moet nemen wat betreft de veiligheid en de rechtsstaat. Gabi Weber benadrukt vervolgens dat op grond van de gezamenlijke benadering van de regering van Mali flink moet worden aangespoord om de inhoud van het vredesverdrag te respecteren (bijvoorbeeld de implementatie van decentralisatie). De verantwoordelijkheid moet daar terecht komen waar mensen wonen, zodat deze zelf sterker erbij worden betrokken.

Wat heeft de UN-missie MINUSMA nu eigenlijk bereikt?

Volgens Anthea Bethge neemt de onveiligheid nog steeds toe, zelfs in het zuiden. Gabi Weber antwoordt met de wedervraag: Wat gebeurt er als de missie wordt stopgezet? Zij is ervan overtuigd dat de situatie zich dan hevig verscherpt omdat dan niet alleen de splintergroeperingen, maar ook grote groeperingen zoals Boko Haram en IS een poging zullen wagen het land plat te walsen en de macht opeisen. Om deze reden heeft zij bewust besloten het mandaat te steunen. Wel vraagt zij zich af of het maatschappelijk middenveld in staat is zich met behulp van MINUSMA opnieuw een plaats te veroveren, het werk te hervatten of dat het maatschappelijk middenveld juist door de aanwezigheid van MINUSMA kansloos is.

Anthea Bethge denkt dat dit in het eerste geval zou betekenen dat MINUSMA voor een veilige, terreurvrije ruimte moet zorgen, waarin het maatschappelijk middenveld rustig en beschermd kan werken. Voor een militaire missie is dit, volgens haar zeggen, een onhaalbare zaak: plaatsen waar het leger zich bevindt, vormen altijd een doelwit voor terroristische aanslagen. Er is heel wat anders nodig om het land uit de crisis te verlossen: herstel van het vertrouwen. Tussen de bevolkingsgroepen onderling, tussen burgers en regering, de burgemeester ter plaatse en de regering in Bamako. Dit vertrouwen kan gerealiseerd worden door ontmoeting, daadkrachtig optreden en de bereidheid tot verzoening. EIRENE heeft leiders opgeleid die als moderator worden gevraagd voor dergelijke communale en regionale verzoeningsgesprekken. Dat is een

mogelijkheid. Op deze plaatsen kan vrede tot stand komen en groeien. Het is veiliger deze plaatsen ver weg van MINUSMA te houden, om risico van aanslagen te vermijden.

De Malinese staat moet wel veel beter gaan functioneren, wil de crisis overwonnen worden. Dat betekent overheidsinstanties waarvan de burgers dienstverlening kunnen verwachten, een rechterlijke macht die criminelen arresteren en veroordelen kan. Dat is immers geen taak voor het leger, maar van rechtbanken en politie. De Europese politie (Eurocap) oogstte overigens veel lovende woorden.

Gabi Weber wijst op het feit dat er maar een beperkt aantal Duitse politiemensen deelneemt. "Wat mij echt stoort, is dat bij ons niet doordringt dat veiligheid geen zaak is van het leger, maar van Justitie en politie. Op dat gebied doen we veel te weinig. Er zijn momenteel slechts 10 à 15 politiemensen betrokken."

Hoe moet de huidige operatie van Duitse het leger in het kader van MINUSMA en EUTM in Mali worden beoordeeld, vergeleken met Afghanistan?

Gabi Weber legt uit dat het wezenlijke verschil tussen Mali en Afghanistan zijn oorsprong vindt in het mandaat. Volgens de daarin omschreven taken, betreft het hier twee compleet verschillende missies. Ondanks alle problemen die zich voordoen, beoordeelt zij tot nu toe toch de missie in Mali als een missie die mogelijkheden biedt om het vredesproces in gang te zetten. Het gaat er nu alleen om dit vredesproces leven in te blazen.

Mevrouw Weber, u verwacht dus dat de MINUSMA en de EUTM bijdragen tot stabilisatie en het vredesproces mogelijk maken. Mevrouw Bethge is daar veel sceptischer over. Wat wilt u hier tegenin brengen?

Zoals ik reeds aangaf, kan de MINUSMA het probleem niet oplossen. Alleen maar ruimte scheppen voor het opstarten van het vredesproces. Bij de EUTM-missie heb ik de hoop dat het lukt om de Malinese strijdkrachten en veiligheidstroepen zo goed te trainen dat zij voor de veiligheid van hun land en de bevolking kunnen zorgen.

Anthea Bethge geeft aan dat zij met deze militaire missie twee problemen heeft:

- Er schijnt geen eind aan te komen en er zijn ook geen concrete plannen voor stopzetting aanwezig
- Internationale militaire interventie ontnemt Mali de verantwoordelijkheid voor de crisisverwerking.

Dat doet denken aan andere mislukte internationale militaire missies. MINUSMA kan de Malinese regering niet vervangen. Op dit moment denken veel mensen in Mali dat er van een regering zelfs geen sprake meer is. Anthea Bethge vreest dat deze missie de zoveelste is die wordt ingevoegd in de reeks van militaire operaties die geen duurzame veiligheid voor de bevolking hebben gebracht.

Waarom wordt er veel meer geld in het leger geïnvesteerd dan in civiele interventie?

Gabi Weber, voorbereid op deze vraag, meldt dat zij wat betreft Mali nog eens een berekening heeft gemaakt van de kosten. Hieruit blijkt dat deze niet zo onevenwichtig zijn als men doet voorkomen.

De EU (inclusief Duitsland) probeert druk uit te oefenen op Afrikaanse staten zoals Mali om de vlucht- en migratieroutes te sluiten en "repatriëringsakkoorden" voor uitgeprocedeerde asielzoekers af te sluiten. Wat vindt u van het plan de hoge kosten voor ontwikkelingssamenwerking aan de bereidheid tot samenwerking van de afzonderlijke landen te verbinden?

Gabi Weber antwoordt: "Wie denkt met ontwikkelingspolitiek en met geld van de ontwikkelingssamenwerking chantagepogingen te kunnen ondernemen om regeringen ervan af te houden vluchtelingen door te laten, is volkomen verkeerd bezig. Ontwikkelingspolitiek en samenwerking met regeringen berusten erop dat men in goed vertrouwen samenwerkt en probeert de levensomstandigheden van de mensen te verbeteren. Dit functioneert niet als je zegt: "Je krijgt alleen geld als je je gedraagt". Dat druist in tegen de benadering van ontwikkelingssamenwerking. Wanneer dit ter oren komt van de mensen ter plekke die van het ontwikkelingswerk profiteren, denken zij dat het Westen weer koloniale politiek bedrijft."

Wat wenst u allebei Mali toe?

Gabi Weber zou graag zien dat over vijf jaar dorpsgemeenschappen in staat zijn scholen en kleuterscholen te bouwen en deze uit belastingopbrengsten te financieren. Dat is haar droom voor de toekomst.

De wens van Anthea Bethge is dat over vijf jaar in Mali aanzienlijk meer vrouwen belangrijke posities in staat en maatschappij bekleden en dat geweldloze vormen van conflict- en crisisbeheersing worden geïmplementeerd.

EIRENE™

DONEER EENVOUDIG ONLINE VIA: WWW.EIRENE-NEDERLAND.ORG

Colofon

Vanuit een principe van actieve geweldloosheid ondersteunt EIRENE op het noordelijk en zuidelijk halfrond initiatieven, die zich voor geweldloze conflictoplossing en een duurzame en rechtvaardige ontwikkeling inzetten.

EIRENE Nederland is onderdeel van EIRENE Internationaal.

IBAN: NL29INGB0001856660
t.n.v. EIRENE Nederland te Bilthoven
(giften zijn aftrekbaar van de belasting)

Postadres: Schimmelpenninckkade 30
3813AE Amersfoort
Telefoon: 06 - 23 21 26 39
Email: info@eirene-nederland.org

Website: eirene-nederland.org
Facebook: facebook.com/EireneNL
Twitter: @EireneNL
You Tube: youtube.com/user/EireneNL

EIRENE-nieuws verschijnt 4x per jaar

Redactie: Leon Polman en Marieke Wegman
Lay-out: Egbert Scheffer (egbertegd.nl)

Scan de QR-code
met je smartphone